

BOSHLANG‘ICH TA‘LIM FANIDAN KASBIY SRTIFIKATSIYASI SINOVLARI TOPSHIRIQLARINING MAVZULAR SPETSIFIKATSIYASI VA QO‘LLANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

Mazkur spetsifikatsiyasining maqsadi, boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishida dars beruvchi mutaxassisga qo‘yilgan minimum bilim darajasini aniqlash uchun qo‘llaniladigan test variantlarining strukturasi va qo‘yiladigan talablarni belgilashdan iborat. Mazkur hujjatga aprotatsiyalar natijasida olingan qo‘shimchalar, o‘zgartirishlar va tuzatishlar kiritilishi mumkin.

I. Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishi fanlaridan bilim, ko‘nikma va malakalarini baholashning test sinovi turlari

Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishini bitirgan mutaxassislarning bilimlarini baholashning test sinovi tartibi quyidagi ikki qismdan iborat:

1. Boshlang‘ich ta‘lim mutaxassislarning tayyorgarligini baholash;

Bu qismga doir topshiriqlar umumiy boshlang‘ich ta‘lim mutaxassisi egallashi lozim bo‘lgan bilim, ko‘nikma va kompetensiyalarni baholashga mo‘ljallangan topshiriqlardan iborat bo‘ladi.

2. Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishi mutaxassisi bo‘yicha olgan amaliy ko‘nikmalarini baholash;

Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishining, ya‘ni, pedagogika, psixologiya, maxsus metodika va qo‘shimcha mutaxassislik bo‘yicha egallashi lozim bo‘lgan amaliy ko‘nikmalar to‘plamini avtomatizm darajasida egallagani va qo‘llay bilishi tekshiriladi.

II. Umumiy o‘rta ta‘lim maktablarining boshlang‘ich sinf o‘qituvchilarining ta‘lim yo‘nalishidan bilimlarini baholashda test sinovida qamrab olingan boshlang‘ich ta‘limning mazmun sohalari

Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishini bitirgan bakalavrlarning bilimlarini baholashda ushbu yo‘nalish bo‘yicha malaka talablariga mos va turdosh bo‘lgan adabiyotlar asosida boshlang‘ich ta‘limning quyidagi mazmun sohalarini qamrab oladi:

I. O‘qish savodxonligi;

II. Ona tili;

III. Matematika;

IV. Tabiiy fanlar ;

V. Tarbiya.

III. Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishidan test sinovi asosida talabgorning bilimini baholashning tayyorgarlik talablari:

Test sinovi asosida boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishidan talabgor bilimlari quyidagi boshlang‘ich ta‘lim tayyorgarlikka qo‘yiladigan talablar asosida baholanadi:

1. O'qish savodxonligi;
2. Ona tili.
3. Matematika.
4. Tabiiy fanlar.
5. Tarbiya

Eslatma 1: Bu talablar umumiy holda berilib, ular boshlang'ich ta'lim yo'nalishining amaldagi malaka talablaridan kelib chiqib, boshlang'ich ta'lim yo'nalishidan bilimlarni baholashda talabgorlarning test sinovi topshiriqlari yordamida quyidagi aqliy faoliyat turlari baholanadi:

1. Bilish.
2. Qo'llash.
3. Mulohaza yuritish.

IV. Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi mutaxassislari bilimlarini baholashning test sinovi spetsifikatsiyasi (formati)

	Baholanadigan talablar	Mazmun sohasi	Top shiriqlar soni	Baholanadigan aqliy faoliyat	Murakkablik darajasi	Ball
1	O'qish savodxonligi	I	9	Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Mulohaza	III	2
				Qo'llash	II	2
				Qo'llash	II	2
				Qo'llash	II	2
				Qo'llash	II	2
2	Ona tili	II	12	Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Mulohaza	III	2
				Qo'llash	II	2

				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
3	Matematika	III	12	Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Mulohaza	III	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
4	Tabiiy fan	IV	5	Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Bilish	I	2
				Qo‘llash	II	2
				Qo‘llash	II	2
5	Tarbiya	V	2	Bilish	I	2
				Bilish	I	2
	Jami:		40	Bilish-20 Qo‘llash-17 Mulohaza-3	I daraja- 40 II daraja –34 III daraja –6	80

Eslatma 2: test sinovining yuqorida keltirilgan (testlar soni, ajratilgan vaqti, bali, murakkablik darajasi kabi) ko‘rsatkichlariga tajriba sinov natijalari va ilmiy asosli tahlilidan kelib chiqib, tegishli o‘zgartirishlar kiritilishi mumkin.

V. Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bo'yicha bilimlarni baholashning qismlari bo'yicha qiyosiy ko'rsatkichlari

№	Test sinovi qismlari	Qamrab olingan mazmun sohalari	Topshiriqlar soni	Ajratilgan vaqt	Ajratilgan ball	Murakkablik darajasi	Aqliy faoliyat turi
	Pedagogning boshlang'ich ta'lim tayyorgarligini baholash	I – V	40	70	80	I daraja- 20 II daraja-17 III daraja-3	Bilish — 40 Qo'llash- 34 Mulohaza qilish-6

VI. Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bo'yicha sohalarning mazmun elementlari kodifikatori

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bo'yicha bilimlarni baholashda test sinovi topshiriqlarini tuzish uchun boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bo'yicha sohalarning mazmun elementlari kodifikatori malaka talablari va boshlang'ich ta'lim yo'nalishlari bo'yicha o'quv dasturlari mazmuni asosida tuzilgan. Boshlang'ich ta'lim sohalari mazmun elementlari kodifikatori Oliy ta'lim tizimi doirasida ko'zda tutilgan barcha mazmun elementlari va malaka talablarini qamrab oladi. Jadvalning birinchi ustunida boshlang'ich ta'limning mazmun sohalari kodi, ikkinchi ustunida baholanadigan mazmun elementi kodi va uchinchi ustunda attestatsiya test sinovida baholanadigan mazmun elementi keltirilgan.

Soha kodi	Baholanadigan mazmun elementi kodi	Test sinovida baholanadigan mazmun elementi
I		O'QISH SAVODXONLIGI
1.1	1.1.1	Xalq og'zaki ijodi, mumtoz va zamonaviy asar namunalari . Bolalar adabiyoti namoyondalari
	1.1.2	Badiiy asar qahramonlari sifatleri
	1.1.3	Badiiy asarning g'oyaviy- badiiy xususiyati
II		ONA TILI
2.1	2.1.1	Tilshunoslik bo'limlari
	2.1.2	Fonetika
	2.1.3	Orfografiya

	2.1.4	Leksikologiya
	2.1.5	Morfemika. Soʻz tarkibi. Soʻz yasalishi
	2.1.6	Morfologiya (Mustaqil soʻz turkumlari. Ot, sifat, son, feʼl, olmosh)
	2.1.7	Sintaksis (Sodda gap sintaksisi. Gap boʻlaklari)
III		MATEMATIKA
3.1	3.1.1	Arifmetik amallar va tenglamalar.
	3.1.2	Amaliy masalalarni diagrammalar yordamida yechish. Mantiqiy va hayotiy masalalar.
	3.1.3	Kasrlar. Kasrlar ustida amallar . Kasrlarni taqqoslash. Foizlar, proporsiyalar va kasrlarga oid sodda masalalar
	3.14	Natural, butun va ratsional sonlarni bir-biridan farqlash. Juft va toqlikka oid qiziqarli nostandart va matnli masalalar.
	3.1.5	Simmetriyaga oid sodda geometrik masalalar . Kombinatorika.
IV		TABIIIY FAN
	4.1.1	Odam va uning ichki aʼzolari.Nafas olish tizimi. Miya va asab tizimi .Sezgi organlari Koʻrinmas olam. Foydali va zararli bakteriyalar.
	4.1.2	Hayvonlar va oʻsimliklarning oʻzaro bogʻliqligi
	4.1.3	Quyosh sistemasi. Sayyoralar
	4.1.4	Umurtqali va umurtqasiz jonivorlar
	4.1.5	Oʻsimliklar va atrof-muhit.Oʻsimliklarning Qizil kitobi
	4.1.6	Energiya. Nur. Kuch. Harakat.
	4.1.7	Oʻzbekiston xaritasi
V		TARBIYA
	5.1.1	Ekologiya va salomatlik. Tarbiya turlari
	5.1.2	Anʼanalar. Fan va madaniyat.
	5.1.3	Tenglik. Odob-axloq qoidalari.

VII. Boshlangʻich taʼlim yoʻnalishi boʻyicha bilimlarni baholashda test sinovida kadrlarning tayyorgarlik darajasiga qoʻyiladigan talablar (koʻnikmalar)ning kodifikatori

Boshlangʻich taʼlim yoʻnalishi boʻyicha bilimlarni baholashda test sinovida talabgorlarning tayyorgarlik darajasiga qoʻyiladigan talablar(koʻnikmalar)ning

kodifikatori umumiy o‘rta ta’lim muassasalari o‘qituvchilariga qo‘yiladigan malaka talablari va boshlang‘ich ta’lim yo‘nalishlari bo‘yicha yaratilgan o‘quv dasturlari mazmuni asosida tuzilgan. Boshlang‘ich ta’limning barcha yo‘nalishlari bo‘yicha talablarning kodifikatori ta’lim muassasalari o‘qituvchilarining shu soha bo‘yicha tayyorgarlik darajasiga qo‘yiladigan asosiy talablarni o‘z ichiga oladi. Jadvalning birinchi ustunida Boshlang‘ich ta’limning mazmun sohasi kodi, ikkinchi ustunida baholanadigan ko‘nikmalar kodi va uchinchi ustunida test sinovida baholanadigan ko‘nikmalarga qo‘yilgan talablar keltirilgan.

Soha kodi	Baholanadigan ko‘nikma kodi	Test sinovida baholanadigan ko‘nikmalar
1	O‘QISH SAVODXONLIGI	
	1.1	Xalq og‘zaki ijodi, mumtoz va zamonaviy asarga munosabat bildira olish , bolalar adabiyoti namoyondalari haqida ma’lumotga ega bo‘lish
	1.2	Asar qahramonlariga ta’rif bera olish;
	1.3	Asarning g‘oyaviy- badiiy xususiyatini tahlil qila olish;
2	ONA TILI	
	2.1	Tilshunoslik bo‘limlari va ular orasidagi hodisalarni farqlash
	2.2	Tovushlarning hosil bo‘lish o‘rniga ko‘ra turlarini ajrata olish ;
	2.3	Gapda so‘zlarning ma’no turlariga ko‘ra bog‘lanishini aniqlash ;
	2.4	Grammatik mazmundagi topshiriqlarni yecha olish;
	2.5	So‘z, ibora va atama(termin)larning ma’nosini tushunish va farqlay olish ;
3	Matematika	
	3.1	Ifoda tarkibidagi amallar tartibini aniqlash va yecha olish. Sodda va murakkab tenglamalarni yechish;
	3.2	Hayotiy va mantiqiy masalalar yechimini topa olish. Amaliy masalalarni diagrammalar

		yordamida yechish, chastotalar va Venn diagrammasi haqida ma'lumotga ega bo'lish ;
	3.3	Kasrlar. Kasrlarni qo'shish va ayirish amallarini bajarish. Kasrlarni taqqoslay olish. Foizlar, proporsiyalar va kasrlarga oid sodda masalalarni yechish;
	3.4	Natural, butun va ratsional sonlarni bir-biridan farqlashga oid misollarni yechish. Juft va toqlikka oid qiziqarli nostandart va matnli masalalarni yechish;
	3.5	Sodda geometrik figuralarni farqlash;
	3.6	Simmetriyaga oid sodda geometrik masalalar yechish;
4	Tabiiy fan	
	4.1	Odam va uning ichki a'zolari, haqida ma'lumotlarga ega bo'lish; Ko'rinmas olam , foydali va zararli bakteriyalar haqida va organizmni kasalliklardan himoya qilish usullari haqida ma'lumotga ega bo'lish
	4.2	Hayvonlar va o'simliklarning o'zaro bog'liqligini bilish ;
	4.3	Quyosh sistemasi, sayyoralar haqida ma'lumotga ega bo'lish;
	4.4	Umurtqali va umurtqasiz jonivorlar, qushlar va sutemizuvchilar haqida qiziqarli ma'lumotlarni bilish;
	4.5	O'simliklar va atrof-muhit,o'simliklarning Qizil kitobi haqida ma'lumotga ega bo'lish ,
	4.6	Energiya. Nur. Kuch. Harakat.
	4.7	O'zbekiston xaritasi haqida ma'lumotga ega bo'lish
5	Tarbiya	
	5.1	Ekologiya va salomatlik va tarbiya turlari haqida bilimlarga ega bo'lish;
	5.2	An'analar, fan va madaniyat haqida ma'lumotlarga ega bo'lish;
	5.3	Tenglik, odob-axloq qoidalari, an'analar , fan va madaniyat haqida ma'lumotlarga ega bo'lish;

VIII. Boshlang'ich ta'lim yo'nalishidan bilimlarni baholashning test sinovi topshiriqlarining baholash mezonlari:

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi bo'yicha testlarning og'irlik darajasidan qat'iy nazar har bir test uchun 2 ball beriladi. To'g'ri javob uchun – 2 ball, noto'g'ri javob uchun – 0 ball.

**Boshlang‘ich ta‘lim fandan malaka toifasi sinoviga tayyorgarlik ko‘rish
uchun adabiyotlar ro‘yxati**

№	Adabiyot nomi	Mualliflar ro‘yxati	Nashriyot	Chop etilgan yili
1	Matematika. 1-4-sinf	I.V.Repyova	“Novda”	2023
2	Matematika. 5-sinf	B.Q.Haydarov	“Huquq va jamiat”	2020
3	O‘qish savodxonligi. 1-4-sinf	U.B.Aydarova, N.K.Azizova. M.E.Toirova	“Novda”	2023
4	Alifbe. 1-sinf	N.K.Azizova	“Novda”	2023
5	Tarbiya. 1-4-sinf	O.V.Usmanova, Y,V,Risyukulova	“Novda”	2023
6	Tabiiy fan. 1-4-sinf	O.E. Tigay, Y.V.Malikova, S.V.Kosyanenko	“Novda”	2023
7	Ona tili. 1-sinf	D.Yuldashova	“Novda”	2023
8	Ona tili. 1-sinf	3. S.Kuranov,	“Novda”	2023
9	Ona tili. 1-sinf	M.E.Toirova, D.D.Boynazarova	“Novda”	2023
10	Ona tili. 5-sinf	N. Mahmudov, A.Sobirov, Sh. Sattorov, Sh. Toshmirzayeva, D. Mannopova	G‘afur G‘ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi	2020
11	Ona tili. 6-sinf	N. Mahmudov, A. Nurmonov, A. Sobirov, D. Nabiyeva	TASVIR» Nashriyot uyi	2017

12	<p>Boshlang‘ich sinflarda “Ona tili o‘qitish metodikasi”. Pedagogika oliy ta‘lim muassasalarining boshlang‘ich ta‘lim fakulteti talabari uchun</p>	<p>Karima Qosimova, Safo Matchonov, Xolida G‘ulomova, Sharofat Yo‘ldosheva, Sharofjon Sariyev</p>	<p>“Bayoz”</p>	<p>2022</p>
13	<p>Boshlang‘ich sinflarda “Matematika o‘qitish metodikasi”. Pedagogika oliy ta‘lim muassasalarining boshlang‘ich ta‘lim fakulteti talabari uchun</p>	<p>M. E Jumayev, Z. G'.Tadjiyeva</p>	<p>“Bayoz”</p>	<p>2022</p>